

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 6 (303) ЖОВТЕНЬ

2016

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 6 (303) жовтень 2016

Частина III

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 2 від 30 вересня 2016 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступник головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Михальський І. С.**,

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.**,

доктор біологічних наук, професор **Іванюра І. О.**,

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.**,

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.**,

кандидат філологічних наук, професор **Пінчук Т. С.**,

доктор філологічних наук, професор **Дмитренко В. І.**,

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії „Педагогічні науки”:

доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.**,

доктор педагогічних наук, професор **Гавриш Н. В.**,

доктор педагогічних наук, професор **Докучаєва В. В.**,

доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.**,

доктор педагогічних наук, професор **Караман О. Л.**,

доктор педагогічних наук, професор **Сташевська І. О.**,

доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.**,

доктор педагогічних наук, професор **Чернуха Н. М.**

Редакційні вимоги

до технічного оформлення статей

Редколегія «Вісника» приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) — 3,8 см ; верхній колонтитул — 1,25 см , нижній — 3,2 см .

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***) , 2012.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13 – 14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова «Список використаної літератури» або після слів «Список використаної літератури і примітки» (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 15 рядків (українською, російською) та 22 рядки (англійською) мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2016

Soroka O. Innovative Methods of Future Specialists of Social Sphere's Training During the Process of Teaching the Management Series of Lectures

There is defined in the article the opportunities of innovative methods of studying of future specialists of social sphere's training during the process of teaching the management series of lectures. There is discovered the core of the interactive studying that involves comfort conditions for students and professors' creating. The main peculiarity of the interactive studying is to give classes in the form of dialog in the course of which professor closely interact with students.

Interactive methods of studying include discussion, project-based learning, "brain storming", "spidergram", role-playing and management games. It is stated that discussion gives professor an opportunity to control the collective mind, directing to the right channel and correcting wrong students' opinion. There are examples of different projects' implementation into the future social workers' training. There are such projects as research, creative, informative, practice-oriented. Their management individual research task was preparing informative projects where there was a useful information. There are opportunities of role-playing and management games during the process of teaching the management series of lectures.

Key words: innovative method, interactive studying, specialist of social sphere, management series of lectures, management.

Стаття надійшла до редакції 03.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.

УДК 364:61

В. І. Степаненко

**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я**

Всесвітня організація охорони здоров'я визначає соціальну роботу як діяльність, споріднену лікуванню [1]. У багатьох країнах світу соціальна робота стала невід'ємним компонентом сфери охорони здоров'я, в межах якої соціальний працівник проводить соціальний захист пацієнтів через систему соціального страхування, надає психологічну підтримку, проводить рекреаційну роботу тощо [2]. Участь соціальних працівників у наданні медико-соціальної допомоги громадянам є предметом їх професійної діяльності в рамках профільного напрямку – медико-соціальної роботи. Серед різних видів медико-

соціальної допомоги особливе місце займає організація заходів соціального характеру по догляду за хворими, інвалідами, громадянами похилого віку тощо. На сьогодні актуальним залишається кадрове забезпечення галузі охорони здоров'я соціальними працівниками.

Отже, проблема підготовки соціальних працівників до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я є актуальною, потребує вивчення й розкриття всіх її проблемних аспектів.

Питання підготовки соціальних працівників у системі охорони здоров'я висвітлювалися у працях Д. Данко, Л. Кнодель, Т. Семигіної. Зміст, форми і методи медико-соціальної роботи розкривалися у працях Є. Грищенкої, А. Мартиненко, Л. Тютті, В. Чайковської та ін.

Метою статті є розгляд основних нормативно-правових актів, у яких висвітлено особливості медико-соціальної роботи з певними категоріями клієнтів, що потребують такої допомоги, та проблем підготовки соціальних працівників до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я в нашій країні.

Підготовка соціальних працівників в Україні передбачає формування широко освіченого фахівця, який має фундаментальні знання, вміння та навички, необхідні для професійної діяльності у різних сферах соціальної роботи, зокрема й у галузі охорони здоров'я [3]. Відповідно, навчальними планами підготовки фахівців із соціальної роботи вищими навчальними закладами передбачено вивчення фахових навчальних дисциплін з соціальної роботи, у робочих програмах яких обов'язковим елементом є теми, що включають в себе медико-соціальні питання. Також передбачено вивчення низки вибіркового навчальних дисциплін медико-соціальної спрямованості.

Так, у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка в Інституті історії, міжнародних відносин і соціально-політичних наук здійснюється підготовка фахівців з соціальної роботи за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр». Після закінчення навчання, фахівець з соціальної роботи має можливість працевлаштування у різних сферах (освітній, правовій, соціального забезпечення, соціокультурній тощо), зокрема, й у галузі охорони здоров'я.

У межах нормативних («Теорія соціальної роботи», «Технології соціальної роботи», «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Технології соціальної роботи у зарубіжних країнах» та ін.) і вибіркового навчальних дисциплін («Соціальна реабілітація людей з обмеженими можливостями», «Соціальна профілактика насильства», «Соціально-медичний патронаж», «Соціальна робота з людьми адиктивної поведінки», «Соціальна робота з дітьми групи ризику») майбутніми соціальними працівниками вивчаються теми, які включають у себе питання медико-соціальної роботи з людьми з обмеженими можливостями, похилого віку, адиктивної поведінки, ВІЛ-інфікованими, постраждалими від насильства, первинної соціально-психологічної допомоги жінкам, які народжують дітей з вадами розвитку та ін.

Вивчається вітчизняний та зарубіжний досвід медико-соціальної роботи з перерахованими категоріями клієнтів, особливості організації допомоги такого типу, її зміст, форми і методи.

Навчальними планами передбачено проходження соціально-обслуговуючої, профілактично-попереджувальної, корекційно-реабілітаційної, соціально-підтримуючої практики, які безпосередньо чи опосередковано стосуються медико-соціальних питань.

Підготовка соціальних працівників до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я регламентується законами та підзаконними нормативно-правовими актами. Зокрема, у Законі України «Про психіатричну допомогу» зазначено, що фахівцями, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги є медичний працівник (лікар, медична сестра, фельдшер), психолог, соціальний працівник та інший працівник, який має відповідну освіту та спеціальну кваліфікацію. Фахівці для допуску до роботи з особами, які страждають на психічні розлади, повинні пройти спеціальну підготовку та підтвердити свою кваліфікацію в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації медичних працівників, інших фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної допомоги, здійснюються відповідно до законодавства [4].

У межах здійснення *паліативної допомоги* Наказом МОЗ «Про організацію паліативної допомоги в Україні» закріплено, що спеціалізована паліативна допомога надається мультидисциплінарною командою, до складу якої входять медичні працівники, які отримали спеціальну підготовку з надання паліативної допомоги, психологи, соціальні працівники, спеціалісти з надання духовної підтримки та інші фахівці за потребою, а також волонтери, найближчі родичі або законні представники Пацієнта [5].

У роботі з *ВІЛ-інфікованими матерями та дітьми* Спільним Наказом МОЗ України, МОН України, Мінсім'ямолодьспорт України [...] «Про заходи щодо організації профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини, медичної допомоги і соціального супроводу ВІЛ-інфікованих дітей та їх сімей» затверджено:

1. Інструкцію про порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини.
2. Інструкцію про порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини в закладах Державної кримінально-виконавчої служби України.
3. Інструкцію про порядок надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям.
4. Типове положення про міждисциплінарну команду із забезпечення медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям та їх сім'ям [6].

Інструкція про порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини є обов'язковою для центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – ЦСССДМ), закладів соціального обслуговування, їх

спеціалізованих формувань, притулків для дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації, установ Державної кримінально-виконавчої служби України. Інструкція визначає порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини. В даній Інструкції зазначається, що у разі потреби із метою надання медико-соціальної допомоги залучається міждисциплінарна команда із спеціалістів ЦСССДМ, притулків для дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації, закладів соціального обслуговування, їх спеціалізованих формувань.

Профілактичні заходи з питань профілактики ВІЛ-інфекції у жінок здійснюються відповідними методами та формами в:

- дошкільних, середніх, спеціалізованих та вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації;
- ЦСССДМ та закладах соціального обслуговування, притулків для дітей, центрів соціально-психологічної реабілітації;
- органах реєстрації актів цивільного стану;
- центрах здоров'я, центрах профілактики та боротьби зі СНІД;
- центрах планування сім'ї та репродукції людини, центрах репродуктивного здоров'я підлітків, у лікувальних закладах із сімейної медицини, педіатрії («Клініках, дружніх до молоді»), акушерства та гінекології, дерматовенерології, наркології, медичної генетики;
- підвідомчих установах ДКВС.

Проведення профілактичних заходів забезпечують підготовлені спеціалісти за спільними програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України. До проведення профілактичних заходів можуть залучатися представники недержавних організацій (далі – НДО) та волонтери, які пройшли підготовку із зазначених питань. Дозвіл на проведення цих заходів волонтери та НДО отримують у відповідних Міністерствах та їх підвідомчих установах. Консультативні послуги з питань ВІЛ-інфекції можуть надавати підготовлені спеціалісти ЦСССДМ, їх спеціалізованих формувань та громадських організацій [7].

Інструкцією про порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини в закладах Державної кримінально-виконавчої служби України (ДКВС) передбачено, що ВІЛ-інфікованим вагітним, які утримуються в слідчих ізоляторах та виправних колоніях ДКВС і прийняли рішення щодо народження дитини, з метою зниження ризику інфікування плода забезпечується доступ до лікування, догляду, соціальних послуг у співпраці із зацікавленими службами за територіальним принципом.

До консультування можуть залучатися підготовлені спеціалісти центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, неурядових організацій у встановленому порядку [8].

Відповідно до *Інструкції про порядок надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям* п. 4.7 фахівці ЦСССДМ, недержавних організацій, що здійснюють соціальний супровід ВІЛ-інфікованої дитини, можуть за погодженням з керівником медичного закладу надавати соціальні послуги під час лікування дитини у стаціонарі.

Згідно з Інструкцією, керівники державних закладів, у яких виховуються ВІЛ-інфіковані діти-сироти, усебічно сприяють доступу дітей до сімейних форм виховання/утримання; забезпечують ВІЛ-інфікованим дітям санаторно-курортне лікування щороку у відповідності до показань, ВІЛ-інфікованим дітям з ураженням центральної нервової системи – лікування в центрах реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи не рідше 2 разів на рік.

За необхідності до медичного спостереження залучається міждисциплінарна команда. Організація медико-соціальної допомоги за міждисциплінарним (міжпрофесійним) підходом передбачає, що до роботи лікаря, медичної сестри ті інших фахівців залучається і соціальний працівник [9].

В *Уніфікованому клінічному протоколі первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дітям «ВІЛ-інфекція»* зазначено, що медико-соціальний супровід ВІЛ-інфікованих дітей здійснює мультидисциплінарна команда, що забезпечує міждисциплінарний підхід, комплексність, наступність, своєчасність, безперервність та якість допомоги ВІЛ-інфікованим дітям, одним із завдань якої є забезпечення надання паліативної допомоги та психологічної, соціальної і духовної підтримки ВІЛ-інфікованим пацієнтам та членам їх родин [10].

У *Типовому положенні про міждисциплінарну команду із забезпечення медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям та їх сім'ям* визначено склад міждисциплінарної команди, до якої входять: лікар-педіатр (спеціаліст з дитячих інфекцій), медична сестра та соціальний працівник. Соціальний працівник – це бакалавр, спеціаліст, магістр соціальної роботи, який пройшов навчання та має сертифікат з підготовки щодо питань ВІЛ, антиретровірусної терапії у дітей [11].

Постановою Кабінету Міністрів України затверджено *«Типове положення про центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді»*. Де зазначено, що центр надає ВІЛ-інфікованим дітям та молоді різні види соціальних послуг (соціально-побутові, психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, юридичні та інформаційні) [12].

Відповідно до Постанови КМУ *«Про затвердження Положення про медико-соціальну експертизу і Положення про індивідуальну програму реабілітації та адаптації інваліда»* до складу медико-соціальної експертної комісії обов'язково входить представник Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань [13].

Індивідуальна програма розробляється за участю інваліда чи законного представника дитини-інваліда із залученням у разі потреби спеціалістів органів соціального захисту, державної служби зайнятості, органів Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, Фонду

соціального захисту інвалідів та інших органів, які провадять діяльність у сфері реабілітації інвалідів [14].

Відповідно до Типового положення про центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів діти-інваліди, які потребують постійного стороннього догляду і не можуть перебувати в загальноосвітніх навчальних закладах, забезпечуються послугами із соціального і педагогічного патронату виїзною реабілітаційною бригадою за місцем проживання.

Учасниками реабілітаційного процесу є діти-інваліди, діти віком до 2 років, які мають ризик отримати інвалідність, їхні батьки або законні представники, вчителі-реабілітологи, вчителі-логопеди, асистенти вчителів-реабілітологів, практичні психологи, соціальні педагоги, лікарі-педіатри, лікарі-неврологи дитячі, фахівці з фізичної реабілітації, музичні керівники, вчителі інформатики та обчислювальної техніки, медичні сестри та інші фахівці, які беруть участь у процесі реабілітації (абілітації) [15].

Наказом Мінпраці України «Про затвердження типових положень про будинки-інтернати (пансіонати) для громадян похилого віку, інвалідів та дітей» затверджено Типові положення: про будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричний пансіонат, пансіонат для ветеранів війни і праці; про психоневрологічний інтернат, де зазначені установи визначаються як медико-соціальні [16].

Отже, спектр взаємозв'язку між соціальною роботою та сферою охорони здоров'я досить широкий. Передбачено наявність посади соціального працівника у вищерозглянутих медико-соціальних закладах та наголошується увага на його спеціальній підготовці у відповідності до специфіки роботи з певною категорією клієнтів.

Однак, на практиці, в нашій країні й досі наявний брак взаємозв'язків між медичною та соціальною сферою, що породжує цілу низку проблем, які, на наш погляд, досить розгорнуто розкрито Т. Семигіною. Автор наголошує на тому, що у медичних інституціях України майже немає посад соціальних працівників або посад для тих, хто має професійну освіту із соціальної роботи.

Також Т. Семигіна виокремлює таку проблему, як відомче розмежування закладів охорони здоров'я та соціального обслуговування, що ускладнює формування цілісного комплексу необхідних медичних та соціальних заходів (наприклад, у сфері надання паліативної допомоги, підтримки людей, які живуть з ВІЛ, профілактичної роботи з молоддю, яка має проблеми залежності й у роботі з якою слід спиратися на сучасні методики психологічної допомоги у зміні поведінки тощо).

Важливим питанням для державної політики в сфері охорони здоров'я та державної політики освіти залишається підготовка спеціалістів із соціальної роботи, здатних ефективно працювати в умовах закладів охорони здоров'я. Йдеться як про впровадження спеціалізацій на магістерських програмах із соціальної роботи (із проходженням практики у закладах охорони здоров'я), що потребує розробки

відповідних навчальних програм, побудованих на компетентісному підході, так і про підвищення кваліфікації соціальних працівників, які потребують спеціалізованих знань щодо певних сфер охорони здоров'я.

Окремо Т. Семигіна акцентує увагу на проблемі створення стандартів діяльності соціальних працівників у галузі охорони здоров'я, враховуючи міжнародний, зокрема, європейський досвід щодо активного залучення професійних соціальних працівників, які мають відповідну освіту, до закладів охорони здоров'я [16].

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що підготовка фахівців із соціальної роботи до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я має певні особливості відповідно до специфіки медико-соціальної роботи з певною категорією клієнтів та спеціальної підготовки соціальних працівників до такої діяльності. Дані особливості закріплені у нормативно-правових актах нашої держави. Основними проблемами підготовки соціальних працівників у галузі охорони здоров'я є відсутність посад соціальних працівників у закладах охорони здоров'я, там де вони передбачені; відомче розмежування закладів охорони здоров'я та соціального обслуговування, що ускладнює формування цілісного комплексу необхідних медичних та соціальних заходів; організація спеціальної підготовки соціальних працівників до здійснення медико-соціальної роботи у закладах охорони здоров'я та створення спеціальних стандартів надання медико-соціальних послуг, враховуючи міжнародний та європейський досвід.

Перспективою подальших досліджень є розгляд специфіки медико-соціальної роботи у закладах охорони здоров'я різного типу, які передбачають наявність посади соціального працівника, розкриття змісту, форм, методів відповідної діяльності.

Список використаної літератури

- 1. Социальная медицина: учебник для бакалавров / под ред. А. В. Мартыненко. – М. : Изд-во Юрайт, 2015. – 475 с.**
- 2. Тюття Л. Т.** Соціальна робота: Теорія і практика / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2004. – 408 с.
- 3. Данко Д. В.** Досвід професійної підготовки клінічних соціальних працівників за рубежом [Текст] / Д. В. Данко // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород: Говерла, 2013. – Вип. 29. – С. 45–48.
- 4. Про психіатричну допомогу:** Верховна Рада України; Закон від 22.02.2000 № 1489-III. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>>.
- 5. Про організацію паліативної допомоги в Україні:** МОЗ України; Наказ, Порядок, Перелік від 21.01.2013 № 41. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0229-13?nreg=z0229-13&find=1&text=%F1%EE%F6%B3%E0%EB%FC%ED&x=0&y=0>>.
- 6. Про заходи щодо організації профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини, медичної допомоги і [...]:** МОЗ України, МОН України,

Мінсім'ямолодьспорт України [...]; Наказ, Інструкція, Перелік [...] від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а/. – Режим доступу: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1405-07>>.

7. Інструкція про порядок надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям: МОЗ України, МОН України, Мінсім'ямолодьспорт України [...]; Наказ, Інструкція від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а. – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1407-07?nreg=z1407-07&find=1&text=%F1%EE%F6%B3%EB%FC%ED&x=0&y=0>>.

8. Інструкція про порядок профілактики передачі ВІЛ від матері до дитини в закладах Державної кримінально-ви [...] МОЗ України, МОН України, Мінсім'ямолодьспорт України [...]; Наказ, Інструкція від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а. – Режим доступу: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1406-07>>.

9. Інструкція про порядок надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим дітям: МОЗ України, МОН України, Мінсім'ямолодьспорт України [...]; Наказ, Інструкція від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1407-07>>.

10. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дітям «ВІЛ-інфекція»: Наказ МОЗ України від 24.02.2015, №92.: Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, 2015 – 60 с. **11. Типове** положення про міждисциплінарну команду із забезпечення медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим [...] МОЗ України, МОН України, Мінсім'ямолодьспорт України [...]; Наказ, Положення від 23.11.2007 № 740/1030/4154/321/614а Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1408-07>>.

12. Про затвердження Типового положення про центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 15.02.2006 № 148. – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/148-2006-%D0%BF?nreg=148-2006-%EF&find=1&text=%F1%EE%F6%B3%E0%EB%FC%ED&x=0&y=0>>.

13. Про затвердження Положення про медико-соціальну експертизу і Положення про індивідуальну програму [...] Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 22.02.1992 № 83. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/83-92-%D0%BF?nreg=83-92-%EF&find=1&text=%F1%EE%F6%B3%E0%EB%FC%ED&x=0&y=0>>.

14. Про затвердження Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 23.05.2007 № 757. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/757-2007-%D0%BF?nreg=757-2007-%EF&find=1&text=%F1%EE%F6%B3%E0%EB%FC%ED&x=0&y=0>>.

15. Про затвердження Типового положення про центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів: Мінсоцполітики України; Наказ, Положення від 15.08.2013 № 505. – Режим доступу: <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1511-13?nreg=z1511-13&find=1&text=%EF%E5%E4%E0%E3%EE%E3&x=0&y=0>>.

16. Семигіна Т. В. Підготовка соціальних працівників для системи охорони здоров'я: міжнародний досвід і можливості для України / Т. В. Семигіна // Завдання держави у забезпеченні ефективної кадрової політики системи охорони здоров'я: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 22 квітня 2015 р.). [заг. ред. Ю. В. Ковбасюк, В. М. Князевич, Н. О. Васюк]. – К. : ДКС-Центр, 2015. – С.126 – 128.

Степаненко В. І. Проблеми підготовки соціальних працівників до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я

У статті розкрито можливі варіанти професійної діяльності соціальних працівників у галузі охорони здоров'я та проблеми їх підготовки. Наголошено увагу на тому, що підготовка фахівців із соціальної роботи до професійної діяльності у галузі охорони здоров'я має певні особливості відповідно до специфіки медико-соціальної роботи з певною категорією клієнтів та спеціальної підготовки соціальних працівників до такої діяльності, що закріплено у нормативно-правових актах України. Визначено основні проблемами підготовки соціальних працівників у галузі охорони здоров'я, які полягають у відсутності посад соціальних працівників у закладах охорони здоров'я; відомчому розмежуванні закладів охорони здоров'я та соціального обслуговування; організації спеціальної підготовки соціальних працівників до здійснення медико-соціальної роботи у закладах охорони здоров'я та створенні спеціальних стандартів надання медико-соціальних послуг, враховуючи міжнародний та європейський досвід.

Ключові слова: соціальна робота, охорона здоров'я, ВНЗ.

Степаненко В. И. Проблемы подготовки социальных работников к профессиональной деятельности в области здравоохранения

В статье раскрыты возможные варианты профессиональной деятельности социальных работников в области здравоохранения и проблемы их профессиональной подготовки. Обращается внимание на то, что подготовка специалистов по социальной работе в области здравоохранения имеет определенные особенности, учитывая специфику медико-социальной работы с определенной категорией клиентов и специальной подготовки социальных работников к осуществлению соответствующей деятельности, что закреплено в нормативно-правовых актах Украины. Определены основные проблемы подготовки социальных работников в области здравоохранения. Это отсутствие социальных работников в учреждениях системы здравоохранения; проблема ведомственного разделения учреждения системы здравоохранения и социального обслуживания; организация специальной подготовки социальных работников; создание специальных стандартов предоставления медико-социальных услуг, учитывая международный и европейский опыт.

Ключевые слова: социальный работник, охрана здоровья, ВУЗ.

Stepanenko V. The Problems of Training of Social Workers to the Profession in the Field of Health Care

The article deals possible options of professional social work in the field of health care of workers and the problems of their training.

Attention is drawn to the fact that training in social work in the health sector has certain features, given the specificity of medical and social work with a certain category of clients, and special training of social workers in the implementation of related activities, which is enshrined in the legal acts of Ukraine.

The main problems of preparation social workers in the health sector are identified.

This lack of social workers in health care institutions; the problem of institutional separation of health and social services institutions; organization of special training of social workers; the creation of specific standards of health and social services, taking into account international and European experience.

Key words: high school, social work, health care.

Стаття надійшла до редакції 17.08.2016 р.

Прийнято до друку 30.09.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Ваховський Л. Ц.

УДК 364-057.8:378

Н. В. Циган

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКОЮ
СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ**

Професія соціального працівника передбачає втручання соціальної роботи у відносини людини з її оточенням, вирішенню проблем у стосунках між людьми, мобілізації їх особистісного потенціалу. Це вимагає креативних та науково обґрунтованих підходів в питанні управління підготовкою фахівців соціальних закладів. Сучасною проблемою для майбутніх працівників соціальної сфери є необхідність формування професійно важливих компетенцій, досягнення яких можливе шляхом удосконалення управління навчальним процесом у вищих навчальних закладах.

Проблема професійної підготовки соціальних працівників розглядалася великою кількістю науковців, як в нашій країні, так і за кордоном. Серед них О. Дубасенюк, І. Зверева, Л. Міщик, А. Капська, І. Козубовська, О. Карпенко, В. Поліщук, Ю. Мацкевич, Л. Пундик, С.Харченко та інші. В той же час проблема управління процесом

Наукове видання

ВІСНИК
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(педагогічні науки)

№ 6 (303) жовтень 2016

Частина III

Відповідальний за випуск:
д. п. н., проф. **О. Л. Караман**
к. п. н., доц. **Я. І. Юрків**

Здано до склад. 30.08.2016 р. Підп. до друку 30.09.2016 р.
Формат 60x84 1/8.Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 35,3. Наклад 200 прим. Зам. № 323.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. т/ф: (06461) 2-16-02.
e-mail: luguniv.info.edu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.